

KAZUISTIKY – DISKRIMINAČNÍ SITUACE A JAK JIM ČELIT

Obsah

1. Odmítnutí přijetí přihlášky na střední školu z důvodu nesplnění kritérií přijímacího řízení.....	2
2. Soukromá střední škola.....	3
3. Odmítnutí zápisu do ZŠ podle věku dítěte	4
4. Špatný vztah třídní učitelky k žákovi	5
5. Vyloučení ze školy z důvodu nošení hidžábu	5
6. Zápis dítěte do spádové školy	6
7. Odmítnutí přijetí přihlášek na střední školu	7
8. Nulová podpora žáka s OMJ ze strany školy	8
9. Odmítnutí přijetí žáka do ZŠ bez znalosti českého jazyka	9
10. Neopodstatněné byrokratické překážky při žádosti o nostrifikaci.....	10
11. Šikana ve třídě.....	11
12. Vietnamský žák ohrožený předčasným ukončením školní docházky a vypadnutím ze vzdělávacího systému	11
13. nepřiměřené hodnocení žáka s odlišným mateřským jazykem	13
14. odrazování rodičů od zápisu žáka cizince; zastrašování ze strany školy	14
15. Zařazení 14 a 16-letých dětí na 1. stupeň	15
16. Vietnamský chlapec 1. třída 8 let.....	16
17. Zletilý v 8. třídě.....	17
18. školní docházka	18
19. Necitlivý přístup školy a šikana ze strany žáků	19
20. Odmítnutí zápisu dítěte spádovou školou	21
21. Začlenění dívky s OMJ a LMR – neprofesionální přístup pedagogicko-psychologické poradny	22
22. Odmítnutí zápisu žákyně do základní školy	23

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz   www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

23. Zákaz používání slovníku při psaní testů.....	24
24. Nemožnost skládat nostrifikační zkoušku v rodném jazyce.....	25
24. Nekomunikace školy s rodiči žáka ohledně časté absence vedla až k informování OSPOD.....	27
25. Neadekvátní postup školy při nařízení vyšetření žáka pedagogicko-psychologickou poradnou.....	28
26. Vyloučení zákonných zástupců z jednání ohledně změny školy jejich dětí.....	30
27. Tlumočník, který nevhodně vystupoval z role.....	31
28. Odmítání přijetí dítěte na ZŠ kvůli domnělé nelegalitě pobytu v ČR.....	32
29. Jak se zbavit žáka, se kterým je hodně práce.....	33
30. Neúčast na školním výletě kvůli špatné znalosti češtiny.....	35
31. Škola vydávala zprávu dobrovolnice z průběhu doučování za individuální vzdělávací plán.....	37

TYPOVÁ SITUACE	<p>1. Odmítnutí přijetí přihlášky na střední školu z důvodu nesplnění kritérií přijímacího řízení</p> <p>POPIS: Klientka byla negramotná, začala proto navštěvovat kurz pro dokončení základního vzdělání (KZZV), v pololetí si chtěla podat přihlášku na střední školu. Ukázalo se však, že to není tak jednoduché, protože pololetní vysvědčení z KZZV není stejný dokument, jako běžně dostávají děti v ZŠ. Ředitelé škol, kam se studentka hlásila, nechtěli přijmout její přihlášku, protože nesplňovala kritéria pro přijímací řízení. Nicméně dle školských předpisů je možné udělit podmíněně výjimku. Školský zákon na takové situace nemyslí, tudíž všichni, kteří nemají ze své země školní dokumenty a nastoupí na KZZV, nemohou dle zákona podat přihlášku na střední školu před ukončením KZZV, poté si již přihlášku podat na SŠ mohou. Je ale na rozhodnutí ředitele, který může přihlášku přijmout, může tím však sám porušit kritéria přijímacího řízení, které platí pro všechny stejně.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): odmítnutí přístupu ke vzdělávání na střední škole</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Školský zákon
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	UČITEL (ŘEDITEL): Umožnit těmto studentům přihlášku na SŠ přijmout. RODIČ: může se obrátit na ZŠ, kde kurz KZZV je a požádat ředitele ZŠ, aby poskytl studentovi ekvivalent klasického pololetního vysvědčení ze ZŠ například se slovním hodnocením.

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): NNO se obrátí na krajský odbor školství a prodiskutuje s ním možnosti postupu. V případě více takových případů se bude lobovat za změnu školského zákona, aby i tito studenti měli šanci uspět při podávání přihlášek na SŠ.
ZPŮSOB PREVENCE	UČITEL (ŘEDITEL):)Úprava kritérií přijímacího řízení RODIČ: ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina...):
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Afghánistán VĚK: 25 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: KZZV ZŠ MATEŘSKÝ JAZYK: perština

TYPOVÁ SITUACE	<p>2. Soukromá střední škola</p> <p>POPIS: Dívka si podala přihlášku na soukromé gymnázium s rozšířenou výukou jazyků. Matka společně s dcerou navštívily soukromé gymnázium a matka podepsala smlouvu o studiu, aniž by rozuměla tomu, co se ve smlouvě píše. K dispozici neměli žádného tlumočnicka, tlumočila pouze dcera. Po podpisu smlouvy vyšlo najevo, že pokud chce matka od smlouvy odstoupit, musí zaplatit odstupné střední škole.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Jedná se o diskriminaci na základě neznalosti českého jazyka. Střední škola využila neznalosti jazyka rodiče dítěte.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Neznalost jazyka dané země
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	UČITEL (ŘEDITEL): Při jednáních s rodiči cizinci bude k dispozici tlumočnick, který bude vše překládat rodičům a zástupcům školy. RODIČ: Bude chodit na důležité schůzky s tlumočnickem. ŽÁK: Nebude nutit rodiče k podpisu smlouvy. SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): NNO poskytne rodiči tlumočnicka při jednáních se školou a sociální pracovník bude přítomný společné schůzce.
ZPŮSOB PREVENCE	UČITEL: Při jednáních s rodiči cizinci bude k dispozici tlumočnick, který bude vše překládat rodičům a zástupcům školy. RODIČ: Bude chodit na důležité schůzky s tlumočnickem. Podmínky smlouvy si promyslí a případně zkonzultuje s právníkem NNO. ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO bude smlouvu a případné dotazy rodiče konzultovat s právníkem.

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Moldávie VĚK: 15 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 9. třída MATEŘSKÝ JAZYK: rumunština
TYPOVÁ SITUACE	<p>3.Odmítnutí zápisu do ZŠ podle věku dítěte</p> <p>POPIS: Matka hledala pro dceru vhodnou školu, kontaktovala sociální pracovníci METY, která jí s hledáním školy pomáhala. Dívka měla ukončenou 5. třídu v ČR, pak ale matka s dcerou odjely a vrátily se opět za rok. Dívce je nyní 14let a věkem by spadala do 8. třídy, tam jí však ředitelka ZŠ nechce přijmout z důvodu, že nemá vysvědčení z předchozích tříd a že dívka nemůže přeskočit jen tak dvě třídy, když nemá dokumenty. Ředitelka byla ochotná vzít dívku do 6. třídy, i když bylo dívce 14 let. Paní ředitelka měla argument, že ona má ve škole spoustu sociálně slabých rodin a ať jí tedy sociální pracovníce zapíše do speciální základní školy.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Paní ředitelka odmítla zapsat dívku do ročníku podle věku v rámci povinné školní docházky. I když není nutné mít vysvědčení z předchozích ročníků.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Ředitelka školy, která odmítá zapsat dívku do ročníku podle věku, ale nemá problém jí zařadit o dva roky níže.
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Dívku přijme bez zbytečných průtahů do 8. ročníku a nebude mít nesmyslné požadavky.</p> <p>RODIČ: Oficiálně napíše žádost o zápis dítěte do školy. Nebo dceru zkusí zapsat na jinou školu v okolí.</p> <p>ŽÁK: Bude chodit na doučování, aby dohnala vše, co zameškala. Bude se aktivně připravovat v domácím prostředí.</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): NNO si vyžádá od MŠMT vyjádření, předloží ho ředitelce školy, situaci případně projedná s ČŠI. V případě neshody s ředitelkou školy, najde pro dívku jinou školu.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL (ŘEDITEL): V případě volné kapacity vezme žáka/žákyni do školy okamžitě a zařadí dítě podle věku.</p> <p>RODIČ: Vždy podá oficiální žádost o přijetí dítěte do ročníku příslušné školy. V případě schůzky ve škole bude mít s sebou tlumočníka, bude trvat na svém.</p> <p>ŽÁK: Bude motivovaný, aby</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO poučí rodiče a dítě o jejich právech a povinnostech. V případě potřeby doprovodí rodiče na schůzku do školy. Bude mít k dispozici komunitního tlumočníka, aby netlumočilo samo dítě.</p>
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Mongolsko VĚK: 16 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 8. třída MATEŘSKÝ JAZYK: mongolština

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

TYPOVÁ SITUACE	<p>4. Špatný vztah třídní učitelky k žákovi</p> <p>POPIS: Matka si stěžuje, že se její syn necítí ve škole dobře, paní učitelka je na něj zlá, stěžuje si, že je pomalý a ničemu nerozumí. Žák to velmi těžce nese, ve třídě je jediným žákem s OMJ. Učitelka svým chováním dává vzor i ostatním dětem, které se mu smějí a nechtějí s ním kamarádit. Žák je ze školního kolektivu vyloučený, nemá žádné kamarády.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Učitelka k žákovi nepřistupuje individuálně, s respektem. Svým chováním podněcuje nenávistné chování v dalších dětech a prohlubuje tak neúspěch dítěte.</p>
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: RODIČ: Může si domluvit osobní schůzku s ředitelkou školy za účasti tlumočnicka. Může podat písemnou stížnost na chování učitelky. Může změnit základní školu. ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): NNO může podat podnět k prošetření, kontaktovat ČŠI, odbor školství MČ nebo zkontaktovat zřizovatele školy, projednat situaci s právníkem a podat oficiální stížnost.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: Učitel se bude vzdělávat prostředním seminářů jak učit žáka s OMJ, změna učitele. RODIČ: Bude hlásit každý problém vedení školy, při dalších potížích změní školu. ŽÁK: SPOLUŽÁCI: Se třídou se bude pracovat na tom, aby podobné problémy nevznikaly nebo se alespoň zmírnily dopady, děti budou vědět, jak se v takových situacích mají chovat, projdou workshopem Diskriminace do školy nepatří. Při jakýchkoliv náznacích diskriminace, budou vše hlásit např. školnímu psychologovi. DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO celé škole udělá zážitkový seminář o tom, jak pracovat se šikanou a co v tomto případě dělat.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Somálsko VĚK: 8 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 2. třída ZŠ MATEŘSKÝ JAZYK: somálsština, arabština</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>5. Vyloučení ze školy z důvodu nošení hidžábu</p> <p>POPIS: Ředitelka střední zdravotnické školy první den školní docházky donutila klientku, aby podepsala dokument, že ukončuje své studium z důvodu nošení hidžábu.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Jedná se o náboženskou diskriminaci.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ	jednání paní ředitelky střední zdravotnické školy

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

PŘÍČINA	
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Ředitel bude respektovat odlišnost a jinakost.</p> <p>RODIČ:</p> <p>ŽÁK: Bude se bránit všemi dostupnými prostředky. Podá stížnost k veřejnému ochránci práv, k soudu.</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): NNO bude v jednáních se školou zastupovat studentku.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Nebude diskriminovat studenty na základě barvy, rasy, náboženství, etnické příslušnosti.</p> <p>RODIČ:</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina,...): NNO bude lobovat, aby se zpřísnily postihy za diskriminační chování ředitelů všech typů škol.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Somálsko</p> <p>VĚK: 24 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA:</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: somálština</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>6. Zápis dítěte do spádové školy</p> <p>POPIS: Rodiče se rozhodli zapsat dceru do spádové školy. Zástupkyně ředitele, která s nimi jednala, nechtěla, aby rodiče hned vyplnili žádost o zápis dítěte do školy s tím, že musí zápis nejdříve probrat s panem ředitelem. Nakonec škola ještě podmiňovala zápis dotazem, jak bude dívka, která nosí šátek, cvičit na tělocviku a pracovat při technické výchově. Zástupkyně také chtěla, aby byli vyškoleni učitelé, jak mají pracovat s žáky s OMJ, ještě než dívka nastoupí do školy.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Základní škola odmítla přijmout žádost o zápis do ZŠ, hledala záminky, aby dívka nenastoupila do školy.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	<p>Základní škola viděla v rodině, která neumí česky, problém. Škola by musela vypracovat IVP, dívku dobře začlenit do třídy. ZŠ nechtěla řešit případné problémy s integrací.</p>
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: společná schůzka s rodiči, dítětem, tlumočnickem, třídní učitelkou a ředitelem školy, popř. psychologem, sociálním pedagogem, kde se všichni společně seznámí, zjistí se úroveň češtiny dítěte, jeho schopnosti, znalosti, škola rodičům sdělí možnosti podpory, vysvětlí školní řád, atd.</p> <p>V rámci výuky udělá projektovou aktivitu, kde se žáci seznámí s kulturou příchozí žákyně.</p> <p>RODIČ: Aktivně se zapojí do integrace dítěte ve škole.</p> <p>ŽÁK: Bude mít svého patrona, který jí bude pomáhat.</p> <p>SPOLUŽÁCI: Budou informováni dopředu, že přijde nová žákyně, budou mít znalosti o její kultuře a tradicích.</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO poskytne školení pedagogům, škole poskytne</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	tlumočení dle potřeby.
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: V případě jakýchkoliv problémů se učitel spojí s rodiči, vedením školy a příp. s NNO nebo tlumočnickem</p> <p>RODIČ: V případě potíží se ihned obrátí na třídní učitelku či vedení školy a bude situaci diskutovat</p> <p>ŽÁK: V případě potíží ihned informuje rodiče, třídní, případně psychologa, vedení školy</p> <p>SPOLUŽÁCI: Případné problémy nahlásí třídní, psychologovi, vedení školy.</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina....):</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Sýrie</p> <p>VĚK: 14 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 7. třída</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: arabština</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>7. Odmítnutí přijetí přihlášek na střední školu</p> <p>POPIS: Matka a její dcera má zájem studovat na české střední škole. Dívka se hlásí z ukrajinské 9. třídy základní školy. Když sociální pracovnice METY volala do škol, o které má dívka zájem, dozvěděla se, že pokud se jedná o cizince, požadují po něm nostrifikaci už k přihlášce na střední školu. Tedy nostrifikační doložku (= uznání zahraničního vzdělání). ZŠ však ještě nemá ukončenou, neboť je v 9. třídě. Její situace je naprosto totožná jako u českých dětí, které se z 9. třídy hlásí na střední školu.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Střední škola odpírá možnost přihlásit se dětem z jiného státu na střední školu v ČR, tím se dopouští diskriminace na základě nerovného přístupu ke vzdělání.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Zjednodušení přijímacího řízení na střední školu.
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>ŘEDITEL: změní školní pokyn a dá možnost dětem z jiných zemí podat si přihlášku na střední školu. Informace o rovném přístupu ke vzdělání vyvěsí veřejně na web školy. Případným odmítnutým uchazečům zavolá, omluví se a dá jim možnost podat si přihlášku právě k nim na SŠ.</p> <p>RODIČ: Upozorní krajský úřad, případně podá stížnost na diskriminaci veřejnému ochránci práv, ČŠI či MŠMT.</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO upozorní školy na nekalé praktiky a odkáže je na školský zákon a také jim vysvětlí, co znamená nostrifikace a jakým způsobem porušují Úmluvu o právech dítěte. Upozorní krajský úřad, ČŠI.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>ŘEDITEL: Bude mít jasně stanovená kritéria přijímacího řízení a nebude diskriminovat cizince na základě neznalosti češtiny nebo neukončení školní docházky v zemi původu.</p> <p>RODIČ:</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz   www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO pošle newsletter do škol a cizincům, jak má probíhat přijímací řízení, na co si školy a rodiny mají dát pozor, jaká jsou jejich práva a povinnosti. V rámci seminářů pro učitele jim taktéž odborníci z METY vysvětlí, jak má probíhat férové přijímací řízení.
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Ukrajina VĚK: 16 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 9. třída MATEŘSKÝ JAZYK: ukrajinština

TYPOVÁ SITUACE	<p>8. Nulová podpora žáka s OMJ ze strany školy</p> <p>POPIS: Žák nastoupil do první třídy ZŠ. Ve škole nedostal žádnou podporu pro žáky s OMJ, ačkoliv má na to ze zákona nárok. Matka žádala několikrát o možnost podpory, nebylo jí vyhověno. Žádala o schůzku i ředitele školy, ten jí poslal za zástupkyní, která se k matce žáka nechovala dobře. Matka šla do psychologické poradny kvůli vyšetření syna, aby škole doporučili individuální vzdělávací plán. Individuální plán byl synovi schválen po dvou letech, nicméně škola na něj nedává zřetel a je jen na papíře.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Diskriminace spočívá ve špatném přístupu k informacím spojených se vzděláváním žáka s OMJ. Škola diskriminuje žáka na základě neznalosti vyučovacího jazyka.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Základní škola neinformuje rodiče o možnostech podpory, které se nabízejí pro děti s OMJ.
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Nabídne rodiči možnosti podpory. Sdělí mu, že může s dítětem zajít do PPP, kde dítě vyšetří a navrhnou podpůrná opatření.</p> <p>RODIČ: Bude se aktivně zapojovat do komunikace se školou, pomáhat dítěti s domácí přípravou</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): NNO bude poskytovat podporu rodině a škole, v případě potřeby může být na schůzce s ředitelem školy, kde se vyjasní podmínky spolupráce.</p> <p>Může škole pomoci s nastavením IVP, jak mají učitelé komunikovat s žáky s OMJ, nastavit a nastartovat spolupráci, může škole také pomoci s podáním žádosti o dotace na jazykové vzdělávání žáků s OMJ.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Nebude dělat rozdíly mezi rodilými žáky a žáky s OMJ. Všem žákům bude nabízený stejný přístup. Ředitel školy poučí rodiče o všech jejich právech a povinnostech a o možnostech podpory žáků s OMJ.</p> <p>RODIČ: Bude se ptát ředitele školy na možnosti podpory. Bude si informace ověřovat z více zdrojů.</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina....): NNO bude dohlížet na jednání a postup v průběhu</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	začleňování žáka s OMJ.
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: USA VĚK: 9 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 4. třída MATEŘSKÝ JAZYK: angličtina
TYPOVÁ SITUACE	<p>9. Odmítnutí přijetí žáka do ZŠ bez znalosti českého jazyka</p> <p>POPIS: rodič se pokoušel zapsat dítě do spádové školy. Ředitel školy mu oznámil, že bez znalosti češtiny, dítě na 2. stupeň ZŠ nepřijímají a dal mu dokument s pravidly pro přijímání cizinců, kde je napsáno, že každé dítě s OMJ musí mít znalost češtiny alespoň na úrovni 1. třídy. Až bude dítě znát češtinu lépe, ať se vrátí a zástupkyně ředitele ho vyzkouší a na základě jeho výsledků ho zapíšu nebo ne.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Ředitel školy odmítl přijmout dítě kvůli neznalosti vyučovacího jazyka. Porušil tím Úmluvu o právech dítěte, kterou ČR podepsala 30. 9. 1990, kde se píše, že každé dítě má právo na vzdělání.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Základní škola, která si stanovuje svá vlastní pravidla při přijímání žáků s OMJ.
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Zruší pravidla pro přijímání cizinců. Podá si žádost o dotaci na jazykové kurzy pro žáky s OMJ.</p> <p>RODIČ: Může napsat stížnost na diskriminační chování ředitele školy při zápisu dítěte do spádové školy. Může dát podnět k prošetření na ČŠI. Obrátit se na NNO, která mu pomůže problém řešit.</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO může pomoci rodiči najít jinou školu.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Zruší pravidla pro přijímání žáků a bude postupovat správně podle školského zákona a nebude diskriminovat děti na základě státní příslušnosti.</p> <p>RODIČ: Podá přihlášku do školy a v případě neúspěchu, bude požadovat po řediteli školy písemné vyjádření.</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO poučí ředitele o tom, že jeho jednání je diskriminační. Dostane nabídku, aby pedagogové prošli vzdělávacími semináři se zaměřením na práci s žáky s OMJ.</p>
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Vietnam VĚK: 11 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 6. třída ZŠ MATEŘSKÝ JAZYK: vietnamština

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

TYPOVÁ SITUACE	<p>10. Neopodstatněné byrokratické překážky při žádosti o nostrifikaci</p> <p>POPIS:</p> <p>J. dokončila střední školu v Bosně a chtěla se dále vzdělávat na univerzitě v ČR. Podmínkou k tomu je nostrifikace (uznání rovnocennosti zahraničního vzdělání), o kterou je třeba požádat na krajském úřadě (nostrifikace je m.j. nutná i pro absolventy devíti let školní docházky v zahraniční hlásící se na české střední školy). V rozporu se správním řádem však úřednice odmítla přijmout žádost podanou ze zahraničí a trvala na tom, že musí být podána osobně a s uvedením adresy v České republice na místně příslušném úřadě. Ve skutečnosti je možné uvést korespondenční adresu i v zahraničí (například v zemi původu) a o místní příslušnosti (tedy o tom, který krajský úřad bude pověřen žádost vyřídit) pak rozhoduje Ministerstvo školství a tělovýchovy. Zástupci MŠMT také potvrdili, že pro takovéto omezení možnosti podat žádost neexistuje zákonný důvod.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci):</p> <p>Státní správa touto praxí klade cizincům, kteří se chtějí v ČR vzdělávat do cesty neopodstatněné překážky. Komplikace a průtahy při vyřizování nostrifikace (bez níž nemůže být cizinec do vybrané školy zapsán) mohou mít v některých případech pro dotyčného za následek i ztrátu celého školního roku.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	špatná znalost správního řádu a neochota na straně krajského úřadu
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL:</p> <p>RODIČ/STUDENT: trvat na právu podat žádost korespondenčně, pokud nedejde k nápravě, stěžovat si na postup úřadu</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): Úřad – najít způsob, jak vyřizovat žádosti na dálku; snaha vyjít žadatelům vstříc</p>
ZPŮSOB PREVENCE	DALŠÍ (NNO, rodina,...): Úřad: seznámit se se závaznými normami
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Bosna a Hercegovina</p> <p>VĚK:18</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA:SŠ/VŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK:srbochorvatština</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>11. Šikana ve třídě</p> <p>POPIS: Dívka je pravidelně ve třídě šikanovaná ze strany spolužáků – verbálně a fyzicky. Děti jí velmi ošklivě nadávají, jeden problémový spolužák ji fyzicky napadá. Dívka do školy nechce chodit, uzavírá se do sebe, nemá žádné kamarády a podporu. Matka byla několikrát ve škole situaci řešit. Ředitelka školy s třídní učitelkou slíbily nápravu, nic se nestalo. Matka ani nedostala zápis o uskutečněné schůzce.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Spolužáci dívku šikanují a vedení školy se nedokáže k problému postavit čelem, ale zametá problém pod koberec.</p>
<p>IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA</p>	<p>Ve třídě je chlapec, který měl problémy se šikanou už předtím. Vedení školy není nebo nechce situaci řešit.</p>
<p>ZPŮSOB ŘEŠENÍ</p>	<p>UČITEL: sjedná schůzku s problémovým žákem a jeho matkou a probere s ním situaci, zmíní postihy Pozve si do školy všechny rodiče žáků a probere s nimi pravidla slušného chování, namotivuje je k tomu, aby situaci se svými dětmi doma probrali. Sjedná workshop pro celou třídu na téma Diskriminace do školy nepatří. RODIČ: pohrozí, že si bude stěžovat školskému odboru, příp. MHMP odboru školství, nebo oznámí, že dívka přestoupí na jinou ZŠ ŽÁK: SPOLUŽÁCI: V případě jakýchkoliv náznaků šikany, oznámí toto třídní nebo vedení školy DALŠÍ (NNO, příbuzní...):</p>
<p>ZPŮSOB PREVENCE</p>	<p>UČITEL: Objedná si workshop Diskriminace do školy nepatří, aby si děti vyzkoušely formou zážitků, jak se cítí cizinec v nové zemi a chovaly se ohleduplně ke spolužákům s OMJ. Bude komunikovat se soc. pracovníci OSPOD. RODIČ: Rodič změní základní školu. ŽÁK: V případě ohrožení půjde za třídní učitelkou a své obavy jí sdělí. SPOLUŽÁCI: Naučí se chránit slabší, třídní oznámí případné problémy. DALŠÍ (NNO, rodina...): Postaví se za matku a bude lobbovat, aby vedení školy situaci řešilo, kontaktuje organizace, které pomáhají obětem šikany, a matku s dívkou tam případně doprovodí.</p>
<p>DALŠÍ INFORMACE</p>	<p>ZEMĚ PŮVODU: Bulharsko VĚK: 13 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 6. třída MATEŘSKÝ JAZYK: bulharština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>12. Vietnamský žák ohrožený předčasným ukončením školní docházky a</p>
-----------------------	--

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

	<p>vypadnutím ze vzdělávacího systému</p> <p>POPIS: D. v době nástupu do české školy už absolvoval 7. třídu ve Vietnamu, základní školou v ČR byl ale zařazen opět do 7. třídy, tedy o rok níž., načež poté, co neprospíval a nezlepšoval se v ČJ, byl donucen 7. tř. ještě jednou (vezmeme-li v úvahu jeho předchozí vzdělávací historii ve Vietnamu tedy již celkem potřetí) opakovat. Škola kromě opakování ročníku neposkytla žádná opatření na jeho podporu (ani výuku ČJ jako druhého jazyka). V polovině opakovaného 7. ročníku oznámili rodičům, že syn už dokončí povinných 9 let docházky a ve škole už nemůže pokračovat.</p> <p>Po jednání s METOU a novým třídím učitelem a poté, co byly rodičům vysvětleny okolnosti a podmínky vzdělávání v ČR (a jak funguje základní školní docházka), se podařilo domluvit se školou na tom, aby D. mohl zůstat ve škole i v 8. třídě (rodiče podali žádost o prodloužení školní docházky). V průběhu spolupráce probíhaly tlumočené schůzky a vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně, která doporučila, aby D. pokračoval ve stávající třídě. D. také absolvoval kurzy ČJ v METĚ a docházel tamtéž na individuální doučování s dobrovolníkem. Za dobu spolupráce se jeho ČJ, komunikace i výsledky značně zlepšily. Škola jej také začala vzdělávat na základě IVP, který zohledňuje a rozvíjí jeho současné možnosti.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): nevhodným zařazením do ročníku a nedostatečnou podporou žáka ve škole byly promarněny 2 roky, během kterých D. stagnoval, protože nedostal náležitou podporu, aby se mohl zlepšovat a rozvíjet. Následně byl ohrožen předčasným vypadnutím ze vzdělávací soustavy aniž by rodiče byli o celé situaci náležitě poučeni.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	<p>jazyková bariéra žáka i rodičů; nepřizpůsobení výuky potřebám a nevyužití zákonem umožňovaných způsobů podpory; možné další specifické vzdělávací potřeby (např. logopedického charakteru, poruchy učení apod.)</p>
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: individuální vzdělávací plán RODIČ: rodiče informování o vzdělávacím systému a pravidlech školní docházky; spolupráce se školou, dohled ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): doučování, podpora pedagogů, kurzy ČJ</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: včasné podchycení a diagnostika, nastavení podpůrných opatření, případně na začátek asistent pedagoga; kontaktování NNO a poradenských zařízení RODIČ: informuje se o vzdělávacím systému; pro sebe i dítě zajišťuje kurzy ČJ ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina,...): kurzy ČJ, informování, asistence, poskytnutí tlumočení</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Vietnam VĚK: 15 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 7. tř. ZŠ MATEŘSKÝ JAZYK: vietnamština</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>13. nepřiměřené hodnocení žáka s odlišným mateřským jazykem</p> <p>POPIS: F. nastoupil od začátku školního roku do 1. třídy pražské ZŠ. Jeho znalost češtiny byla nízká – před nástupem do ZŠ absolvoval prázdninový intenzivní kurz a následně pokračoval 2x týdně v soukromých lekcích. Brzy po začátku školního roku byla vyměněna třídní učitelka. Nová třídní nicméně začala s extrémním hodnocením, které nebralo ohledy na povahu znevýhodnění neznalostí vyučovacího jazyka a s tím spojené vzdělávací potřeby. V žákovské knížce měl především pětky a poznámky a ve všech průběžných hodnoceních byl chlapec hodnocen slovem – „nevládá“ a i v hodinách dostával téměř výlučně negativní zpětnou vazbu „Ty nic neumíš“ apod. Jednalo se přitom převážně o věci, které uměl a při doučování s rodiči nebo se svou lektorkou ČJ jako druhého jazyka dobře zvládal. F. následně ve výuce přestával spolupracovat, byl demotivovaný a do školy se bál chodit. Rodiče o tom komunikovali se školou, nicméně vedení školy v této věci stálo za třídní učitelkou. Spolu s dalšími problémy v komunikaci a nátlakem na přeřazení F. do přípravného ročníku to nakonec vedlo k tomu, že se rodiče rozhodli ke změně školy.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): nevhodné hodnocení nepřizpůsobení výuky potřebám žáka nezajištění bezplatné jazykové přípravy nerespektování rozhodnutí rodičů o vzdělávání syna</p>
<p>IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - chybějící koncepce školy pro vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem - chybějící systémové zajištění vzdělávání žáků s OMJ - necitlivý přístup a nedostatečná kompetence a zkušenosti učitelky
<p>ZPŮSOB ŘEŠENÍ</p>	<p>UČITEL: zajištění bezplatné jazykové přípravy, individuální přístup k žákům reflektující jejich potřeby – vytvoření vyrovnávacího plánu RODIČ: rodiče pro syna aktivně zajistili ještě před nástupem do školy individuální lekce ČJ (ve škole naopak žádné hodiny češtiny jako druhého jazyka nedostával) ŽÁK: šestileté dítě je nutné motivovat a oceňovat jeho pokroky SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...):</p>
<p>ZPŮSOB PREVENCE</p>	<p>UČITEL: další vzdělávání pedagogů pro práci s žáky s OMJ, zavedení výuky češtiny jako druhého jazyka provázané s výukou ostatních předmětů a podporující začlenění žáka RODIČ: ŽÁK: zapojení do volnočasových aktivit a družiny – zapojení do kolektivu českých dětí; příležitosti k procvičování češtiny v přirozeném prostředí mezi vrstevníky SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina...): rodiče mohou podpořit jazykové kompetence syna např. tím, že mu budou pouštět české pohádky a mluvené slovo v ČJ</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Ukrajina VĚK:6 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA:1.tř. MATEŘSKÝ JAZYK:ukrajinština
TYPOVÁ SITUACE	<p>14. odrazování rodičů od zápisu žáka cizince; zastrašování ze strany školy</p> <p>POPIS: Rodiče žáka 1. třídy se rozhodli v průběhu školního roku ke změně školy a chtěli zapsat syna do spádové základní školy. Ředitelka nicméně prohlásila, že to nepovažuje za vhodné a doporučila jim najít jinou školu a zařadit syna do přípravného ročníku, přestože chlapec prokázal školní zralost (kterou potvrdilo později i vyšetření pedagogicko-psychologické poradny) a jediným závažnějším problémem byla špatná znalost češtiny.</p> <p>Když rodiče spolu se sociálním pracovníkem NNO připomněli povinnost školy chlapce přijmout a trvali na zapsání do této školy, dozvěděli se od ředitelky, že v takovém případě jako spádová škola syna sice přijmou, ale že je třeba počítat s tím, že přechod nezvládne, bude ve stresu a začne se pomočovat. Také je prý téměř jisté, že jej spolužáci budou šikanovat. Ve třídě už totiž jeden Ukrajinec je a toho šikanují. Tváří v tvář takovéto pohružce nakonec rodiče syna zapsali do jiné školy (kam ale musejí se synem dojíždět).</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): -žákovi bylo prakticky znemožněno vzdělávat se ve spádové škole a kvůli jazykové bariéře -nepřípustné (a bohužel běžné) je i odrazování rodičů od zápisu zastrašováním a neřešená šikana ve škole</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	-nedostatečná připravenost školy pracovat s žákem s OMJ -nechuť pedagogů věnovat zvláštní péči dalšímu žákovi
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	UČITEL:přijmout dítě pokud je volná kapacita bez dalších výhrad; zajistit podmínky pro vzdělávání žáka RODIČ: obrátit se na jinou školu; stěžovat si na postup spádové školy ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): NNO: pomoci škole nastavit potřebná opatření pro začlenění žáka; facilitovat komunikaci mezi rodinou žáka a školou
ZPŮSOB PREVENCE	UČITEL: příprava na vzdělávání žáků i s nízkou či nulovou znalostí češtiny; nastavení příslušných opatření nejlépe preventivně – postupy při zápisu žáka s OMJ by měly být zakotveny nejlépe přímo ve školním vzdělávacím programu (ŠVP) školy RODIČ: by měl být seznámený s legislativou a možnostmi podpory a při kontaktu se školou by se na ně měl aktivně zeptat - může také využít možnosti požádat školu o individuální vzdělávací plán (IVP)

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina...):
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: VĚK: 6let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 1. třída MATEŘSKÝ JAZYK: ukrajinština

TYPOVÁ SITUACE	<p>15. Zařazení 14 a 16-letých dětí na 1. stupeň</p> <p>POPIS: Vietnamské děti – sourozenci chlapec (14 let) a dívka (16let) byly jednou mimopražskou základní školou na začátku školního roku z důvodu jazykové bariéry zařazeny obě společně do 5. třídy s tím, že byly navíc vzdělávány podle osnov pro 2. třídu. Po intervenci nové asistentky pedagoga seznámené se zásadami vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem se podařilo přeřadit chlapce do 6. a dívku do 7. třídy. I přesto ale jsou ve třídě mezi výrazně mladšími dětmi a jejich další vzdělávací dráha je ohrožena.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): pokračující neodůvodněná praxe zařazování dětí s odlišným mateřským jazykem do nižších ročníků často prakticky téměř znemožňuje těmto dětem další vzdělávání a je přímo zodpovědná za to, že předčasně opouštějí vzdělávací systém (navíc s úrovní dosaženého vzdělání neodpovídající věku). Tato praxe přitom bez dalšího uzpůsobení výuky specifickým žáků s OMJ sama o sobě nijak nezaručuje, že by se takto zařazení žáci naučili česky rychleji a lépe, než kdyby byli v odpovídajícím ročníku. Navíc jim v prostředí třídy o řadu let mladších dětí hrozí demotivace, izolace a pocit selhání a neúspěchu. V tomto extrémním případě dokonce hrozilo, že by dívka - starší ze sourozenců - ukončila školní docházku v 18 letech sedmou třídou (případně ještě o rok dříve po dokončení povinných devíti let školní docházky v třídě šesté). Pro mladé lidi, kteří opustí ZŠ ve vyšším věku, je pak těžší dokončit střední školu, a často na ni vůbec nenastoupí. Pokud přitom nemají dokončené úplné základní vzdělání (t.j. devátou třídou), je navíc jejich další možnost výběru studijní kariéry drasticky omezena. (viz další kazuistiky)</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	-nedostatek zkušeností a nedostatečná informovanost školy o principech a možnostech vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem -nedomyšlení důsledků nevhodného zařazení do ročníku
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	UČITEL: snaha napravit situaci – pokusit se o splnění podmínek pro přestup do vyššího ročníku v rámci školy (podle věku a již absolvované docházky); tento postup je bohužel výrazně obtížnější než přestup na jinou školu, kde je pravomocí ředitele/ky znovu rozhodnout o zařazení do ročníku dle vlastního uvážení RODIČ: změna školy (pokud možno) se žádostí o zařazení do ročníku podle věku ŽÁK:

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): podat rodičům informace, poskytnout podporu a pomoc při řešení situace; informování a vzdělávání pedagogů; podpora při zavádění opatření umožňujících naplňovat vzdělávací potřeby žáků s OMJ
ZPŮSOB PREVENCE	UČITEL: odpovídající další vzdělávání pedagogů (dále viz „Rodič:“) RODIČ: rodiče často nemají informace nebo jsou sami nevzdělaní – setkáváme se i s tím, že požadují zařazení svých dětí do 1. třídy kvůli tomu, aby se učily česky „od začátku“ (jako by snad do první třídy nastupovaly české děti bez znalosti rodného jazyka); tento přístup často sdílejí i sami učitelé. Je však úkolem školy vědět, jak je možné s jazykovou bariérou pracovat a vysvětlit to i rodičům. Rodiče by ovšem měli i sami informace vyhledávat a obracet se na školy, NNO a další instituce o informace ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina...): informovat školy a rodiče
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Vietnam VĚK: 14 a 16 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 5. třída ZŠ (sic!) MATEŘSKÝ JAZYK: vietnamština

TYPOVÁ SITUACE	<p>16. Vietnamský chlapec 1. třída 8 let</p> <p>POPIS: H. strávil dva roky v přípravné třídě své ZŠ. Bohužel během této doby nedostal žádnou podporu vzhledem k neznalosti vyučovacího jazyka a nepodařilo se mu se uchytit. Se školou je v kontaktu téměř výhradně matka, která umí pouze pár slov česky a jiná než základní komunikace ohledně vzdělávání syna se neobejde bez tlumočnicka. H. doteď rozumí pouze základním frázím, má minimální slovní zásobu a jen výjimečně se mu podaří sestavit větu v češtině. Je ale velmi dobrý v matematice. V průběhu šk. roku začíná být frustrovaný, začíná zlobit, objevují se další výchovné problémy; ke konci už je spíše jen letargický a usíná v hodinách.</p> <p>Po spolupráci s METOU se podařilo uskutečnit s tlumočnickem vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně. To m.j. prokázalo normální intelekt. Poradna doporučila asistenta pedagoga, o kterého si škola zažádala a od příštího školního roku by jej H. měl mít k dispozici.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): H. dostal odklad (strávil dva roky v přípravné třídě,) ale už ne potřebnou podporu; pokud propadne, hrozí, že kvůli věku nedokončí ZŠ</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	jazyková bariéra; neposkytnutí včasné podpory již na MŠ nebo v přípravné třídě
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	UČITEL: podpora ve výuce; ŠKOLA RODIČ: v družině; škola zajistí asistenta pedagoga ŽÁK:

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>SPOLUŽÁCI: mohou pomáhat spolužákovi zvládat běžné situace, přijmout ho do kolektivu, kamarádit se s ním</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): doučování, výuka českého jazyka jako druhého jazyka, pedagogicko-psychologická poradna</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: škola se primárně snaží včas zajistit optimální opatření umožňující žákům s odlišným mateřským jazykem překonání jazykové bariéry; opatření, která vedou k tomu, že žáci výhledově dokončí ZŠ v pozdějším věku a nebudou v kolektivu vrstevníků (odklad, opakování ročníku nebo zařazení nového žáka do nižšího ročníku) využívá, až když selžou všechny ostatní možnosti podpory (jazyková příprava, asistent pedagoga, doučování, vyrovnávací plán nebo IVP ...).</p> <p>RODIČ: spolupracuje se školou, snaží se zajistit doučování; hledá možnosti komunikace; učí se česky</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...):</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Vietnam</p> <p>VĚK:8</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA:1. tř.</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK:vietnamština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>17. Zletilý v 8. třídě</p> <p>POPIS: Korejský chlapec Kim byl pro nedostatečnou znalost zařazen o dva roky níže, než patřil věkem. Dostatečně rychle si neosvojil ČJ a jednou ještě ročník opakoval. Nyní je mu 18let (nejvyšší věk, kdy je ještě možné vzdělávat se na ZŠ) a je teprve v 8. třídě. Nemůže tedy řádně dokončit 9. třídu a pokračovat ve vzdělávání na maturitních středoškolských oborech ani ve většině učňovských oborů.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): kvůli nevhodnému zařazení do ročníku a následnému opakování ročníku přišel chlapec o možnost dokončit 9. třídu – a tedy plnohodnotné základní vzdělání - do svých 18 let. Praxe, kdy školy nezařazují žáky do třídy podle věku a již absolvovaného vzdělání, nýbrž podle úrovně češtiny, je neopodstatněná, nefunkční a ve svém důsledku diskriminační.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	špatné zařazení do ročníku, nedostatečná adaptace na počátku po příjezdu do ČR
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: ve stávající situaci zbývá jen pomoc žákovi při volbě dalšího vzdělávání a snaha motivovat jej k němu</p> <p>RODIČ: spolu s Kimem najít možnosti dalšího studia a podpořit syna při dalším vzdělávání</p> <p>ŽÁK: Pokud se Kim bude chtít dále vzdělávat, může přihlásit na některý z výučních oborů, který nepožaduje dokončení 9. ročníku základní školy (jedná se</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>většinou o řemeslné obory s nízkou kvalifikací). To ale značně limituje jeho další vzdělávací příležitosti. Další cestou je absolvování kurzu pro získání základního vzdělání.</p> <p>SPOLUŽÁCI:peer podpora, pomoc kamarádovi s náročnou životní situací, udržování kontaktu i po Kimově odchodu ze školy</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): podpora a motivace, doučování, volnočasové aktivity, další zlepšování ČJ</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL:zařazení žáka do odpovídajícího ročníku, zajištění intenzivní jazykové podpory do začátku, komunikace s rodinou žáka, nastavení vyrovnávacího plánu, přizpůsobení látky a hodnocení; propojování dosavadních znalostí se slovní zásobou v novém jazyce; pomoc rodině při zajištění doučování či dalších hodin ČJ jako druhého jazyka; nabídka volnočasových aktivit; kontaktování NNO, které mohou rodině pomoci složitou situaci řešit</p> <p>RODIČ: trvat od začátku na zařazení dítěte podle věku a absolvovaného vzdělání; případně zápis do školy, která toto umožní; vyhledání odborné pomoci</p> <p>ŽÁK: aktivita a snaha o zapojení se a ČJ</p> <p>SPOLUŽÁCI:zapojení nového žáka do kolektivu; podpora v , pomoc při orientaci ve škole, v jejím chodu a řádu a ve školních povinnostech; kamarádský a vstřícný přístup, zájem o kulturu země původu spolužáka a zprostředkování české kultury</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...):zajištění dalších hodin ČJDJ, podpora pro přípravu do školy – doučování apod., nalezení volnočasových aktivit, které dítě budou bavit a umožní mu začlenit se mezi české děti a procvičovat ČJ i mimo školu</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Jižní Korea</p> <p>VĚK: 18 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA:8.tř. (2.stupeň)</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK:korejština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>18. školní docházka</p> <p>POPIS: Chlapec Tran přijel s matkou a otcem z Vietnamu. Otec je český občan – v malém městě, kde žili, jim škola, kam chtěli chlapce zapsat, řekla, ať ho zatím nechají doma a pracovnice místního OSPOD jim potvrdila, že po dva roky nemají povinnost do školy chodit (pravděpodobně došlo k záměně s možností neklasifikovat) a ať se nejdřív naučí česky. Kvůli těmto zavádějícím informacím ze strany školy a OSPOD došlo k opožděnému nástupu školní docházky v ČR, kdy chlapec do ZŠ nastoupil až v dalším školním roce po přestěhování do Prahy.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): V první řadě bylo porušeno právo chlapce na vzdělání; každé delší vytržení dítěte ze vzdělávání navíc zvyšuje riziko předčasného opuštění vzdělávacího systému – Tranovi je 15 let a je teprve v 7. třídě.</p> <p>Došlo také k porušení zákona ze strany institucí – spádové školy a OSPOD; navíc byli rodiče (kteří neposíláním syna do školy v dobré víře a nevědomky sami porušili zákon) vystaveni potenciálním represivním opatřením ze strany státu</p>
-----------------------	--

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	neinformovanost špatné informace (dezinformace) ze strany autorit spekulace (možná příčina): škola se snaží zbavit žáků, kteří neumějí dobře česky – bojí se, že to pro ně znamená komplikace a práci navíc
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	UČITEL: resp. ředitel – okamžitě v souladu se zákonem přijímat děti bez ohledu na další dílčí specifika daného žáka (dle zákona musí přijímat všechny děti bez rozdílu) RODIČ: vyhledat si informace, seznámit se se zákony; trvat na právu dítěte chodit do školy, nedopustit zanedbání povinné školní docházky ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...):
ZPŮSOB PREVENCE	UČITEL: být si vědomi zákonných povinností školy a rodičů; podávat přesné a pravdivé informace RODIČ: proaktivně zjišťovat informace; v případě pochybností se obrátit na další dostupné zdroje – NNO apod. (nelze ale po rodičích chtít, aby a priori nedůvěřovali oficiálním institucím, zde je skutečně nutná profesionalita na straně odpovědných úřadů) ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina,...): zajistit dostatek informací i a jejich dostupnost v jazykových mutacích pro cílovou skupinu
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Vietnam VĚK:15 STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA:7. třída MATEŘSKÝ JAZYK:vietnamština

TYPOVÁ SITUACE	<p>19. Necitlivý přístup školy a šikana ze strany žáků</p> <p>POPIS: K. je desetiletý ukrajinský chlapec ve 4. třídě. Po příjezdu do ČR měl problémy se zvládnutím učiva spojené s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Na Ukrajině patřil k vynikajícím žákům a navíc byl úspěšný i ve volnočasových činnostech – například ve hře na hudební nástroj. V nové české škole ale najednou nerozuměl a ocitl se na okraji kolektivu. Třídní učitelka se nepokusila jej motivovat a těžit z jeho silných stránek. Nebyl učiněn ani žádný pokus přizpůsobit výuku chlapcovu zjevnému handicapu – tedy neznanosti češtiny - a ze strany školy nepřišla ani žádná jiná pomoc při překonání tohoto znevýhodnění. Místo toho jej učitelka i před třídou ponižovala a vyzdvihovala, že nic neumí. Vzhledem k tomu, že nerozuměl zadání, přiměla rodiče, aby K. poslali na vyšetření sluchu – to prokázalo, že slyší normálně. Následně nechala rodiče požádat o vyšetření v pedagogicko - psychologické poradně s podezřením na lehkou mentální retardaci. Vyšetření prokázalo, že sníženým intelektem K. netrpí, naopak je nadprůměrně inteligentní.</p> <p>Ve škole se K. stal terčem šikany ze strany spolužáků a byl nucen čelit verbálním</p>
----------------	---

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz   www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>útokům a nadávkám i fyzickému ubližování. vyvrcholilo napadením, po kterém musel být hospitalizován. Rodiče se následně rozhodli od nového školního roku změnit školu. V nové ZŠ je chlapec spokojený a i díky doučování s dobrovolnicí se výrazně zlepšil i jeho prospěch.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): výuka nebyla přizpůsobena vzdělávacím potřebám žáka; jeho znevýhodnění bylo naopak prezentováno jako stigma, kvůli kterému se cítil méněcenný a byl tak vnímán i ze strany spolužáků; v tomto směru fatálně selhala i práce s klimatem třídy a výchovná a preventivní činnost školy</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	<ul style="list-style-type: none"> - výuka nebyla přizpůsobena speciálním vzdělávacím potřebám žáka; nedostatek podpory a motivace a naopak nevstřícný a necitlivý přístup pedagožky - k šikaně od spolužáků mohl přispět i přezíravý a nevstřícný přístup pedagožky
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: cílená práce s třídním kolektivem, akceptování skutečnosti, že špatná znalost vyučujícího jazyka s sebou nese jisté znevýhodnění a specifické vzdělávací potřeby -> reflektování a naplňování těchto potřeb v souladu s platnou legislativou</p> <p>RODIČ: vyžadování dodržování zákonů, využití možnosti podat stížnost příslušným orgánům; zaměření se na udržení psychické pohody dítěte navzdory situaci ve škole; změna školy</p> <p>ŽÁK: zaměřit se na rozvíjení svých silných stránek a zlepšování češtiny</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): poskytnutí podpory a informací; pomoc při hledání nové školy, zajištění doučování</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zjistit co nejvíce o nově příchozím žákovi – jaké měl studijní výsledky? Jaké jsou jeho zájmy, koníčky a silné stránky? Co ho baví a motivuje? - seznámit třídu s novým spolužákem, dát informace např. o zemi původu a kultuře (je možné nabídnout možnost takové prezentace i samotnému žákovi nebo jeho rodičům) - zdůraznit, že neznalost jazyka a nepochopení zadáním ještě neznamená, že je spolužák cizinec hloupý, ale že prostě ještě neumí dobře česky - zapojit nového žáka do kolektivu, pomoci mu najít kamarády, možná i mentora-pomocníka z řad spolužáků - pomoci rozvíjet silné stránky žáka (například pomoci se zápisem do kroužků), motivovat ho a chválit za pokroky - v neposlední řadě samozřejmě přijmout všechna potřebná opatření pro přizpůsobení výuky žákovi s OMJ (vyrovnávací plán, navázání na už známou látku s důrazem na propojení s novou slovní zásobou v ČJ, asistent pedagoga, zajištění bezplatné jazykové přípravy atd.) <p>RODIČ: zjistit, jaké jsou možnosti podpory dítěte v české ZŠ a požádat školu o jejich zajištění – například zažádat o IVP; zajistit vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně, zajistit doučování, kroužky a volnočasové aktivity</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>ŽÁK: SPOLUŽÁCI: přijmout spolužáka mezi sebe, skamarádit se s ním, provést ho po škole, vysvětlit mu, jak to ve škole chodí a co se od něj čeká DALŠÍ (NNO, rodina...): pomoci škole a rodině s výše uvedeným - informace, volný čas, zajištění doučování, facilitace komunikace mezi rodinou a školou (vč. tlumočení v případě potřeby) apod.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Ukrajina VĚK: 10 STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 4.tř. MATEŘSKÝ JAZYK: ruština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>20. Odmítnutí zápisu dítěte spádovou školou</p> <p>POPIS: Kubánská azylantka se pokusila zapsat syna do pražské ZŠ. Ředitel nicméně oznámil, že ho nepřijmou z důvodu nedostatečné znalosti češtiny.</p> <p>Když však matka se na zápisu do školy trvala, ředitel nabízel „kompromis“, který spočíval v tom, že syn bude veden jako žák školy, nicméně ji nebude reálně navštěvovat a škola bude omlouvat jeho nepřítomnost až do konce školního roku. Pokud by chodil, byla by to prý příliš velká zátěž pro učitelku. Ptali matky, jak si vlastně představuje, že bude syn chodit do školy, když neumí česky a nenabídli žádnou podporu ani informace o bezplatné jazykové přípravě.</p> <p>Zástupci školy se také (kromě otázek na dosavadní prospěch a průběh vzdělávání syna) při pohovoru ptali také na citlivé informace ze soukromí a rodinného života, zjišťovali, proč rodina přišla do ČR, zjišťovali také legální status rodiny a další informace, které nejsou pro přijetí žáka relevantní.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): chlapci bylo školou bráněno ve výkonu jeho práva na vzdělání. To bylo zdůvodněno nelegitimním důvodem - nedostatečnou znalostí vzdělávacího jazyka</p>
<p>IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA</p>	<ul style="list-style-type: none"> -pravděpodobná malá obeznámenost vedení ZŠ se zákonnými povinnostmi spádové školy - možná snaha školy zbavit se žáka cizince, který by mohl zkomplikovat výuku učitelům -nedostatečné a nepřehledné systémové zajištění vzdělávání žáků s OMJ; Diferenciace dostupnosti možných opatření podle země původu či legálního statusu namísto podle skutečných vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků
<p>ZPŮSOB ŘEŠENÍ</p>	<p>UČITEL/ŘEDITEL: seznámit se se zákonnými povinnostmi školy vyplývajícími z legislativy a do budoucna systémově zajistit výuku přizpůsobenou žákům s odlišným mateřským jazykem – nejlépe i popsat toto v ŠVP; neporušovat dále zákon a nediskriminovat ŽOMJ; zajistit odpovídající další vzdělávání pedagogů</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>školy a bezplatnou výuku ČJ pro žáky cizince</p> <p>RODIČ: matka nakonec ve spolupráci se sociálním pracovníkem NNO našla jinou školu, kam syn také nastoupil. Nyní se normálně účastní výuky, škola přizpůsobuje výuku jeho potřebám a aktuálním možnostem a dokonce pro něj zajistila asistenta pedagoga. Matka také zajistila kurz češtiny jako druhého jazyka mimo školu. Další možný postup vzhledem ke spádové škole - stěžovat si na postup školy České školní inspekci či Úřadu veřejného ochránce práv.</p> <p>ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...):podpořit rodinu při vzdělávání; pomoci škole nastavit inkluzivní opatření</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: nediskriminovat cizince, zjišťovat při zápisu pouze relevantní informace</p> <p>RODIČ: získat si informace o českém vzdělávacím systému; trvat na právu na vzdělávání ve spádové škole; podat písemnou žádost o přijetí a nechat si v případě odmítnutí zápisu dát od školy vyjádření písemně</p> <p>ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina...):informování pedagogů i cizinců o podmínkách a povinnostech stran při vzdělávání cizinců a jejich zápisu do ZŠ</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Kuba</p> <p>VĚK:14</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA:8.tř.</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK:španělština</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>21. Začlenění dívky s OMJ a LMR – neprofesionální přístup pedagogicko-psychologické poradny</p> <p>POPIS: U dívky z Vietnamu, která neprospívala ve škole, byla PPP diagnostikována lehká mentální retardace. Zpráva ale uvedla jako jediné řešení praktickou školu. Rodiče umějí pouze vietnamsky a nebyli náležitě informováni o právech a možnostech. Nechtěli školu měnit a navíc neměli informaci o možnosti integrace. Ve spolupráci s METOU a SPC Štíbrova bylo rodičům vysvětleno, že dívka má tento hendikep, a jakým způsobem je možné děti s ním vzdělávat. Pro dívku byl doporučen asistent pedagoga a integrace ve stávající škole. Důležitou roli hrály kulturní rozdíly a specifika – pro vietnamské rodiče je obzvláště těžké akceptovat, že jejich děti mohou mít hendikep a využívat poradenské služby je pro ně často nepřijatelné.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Jedná se o jednoznačný případ diskriminace především vzhledem k postupu pedagogicko-psychologické poradny.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ	špatné fungování pedagogicko – psychologické poradny a nerespektování

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

PŘÍČINA	zákonných norem a principů inkluze; nedostatečná příprava a podpora pedagogů pro inkluzi a integraci
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: další vzdělávání pro práci s LMR, AP atd.; vytvoření individuálního plánu, spolupráce s asistentem, práce se třídním kolektivem a vysvětlení situace</p> <p>RODIČ: spolupráce se školou a poradenskými zařízeními; nahlédnutí na handicap dcery a na fungování vzdělávacího systému v ČR a možnosti podpůrných a vyrovnávacích opatření; zajišťuje fungující systém komunikace se školou i přes jazykovou bariéru</p> <p>ŽÁK: udržení snahy a motivace; pohoda</p> <p>SPOLUŽÁCI: podpora a pochopení</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): spolupráce pedagogů METY a SPC při průběžné podpoře klientky</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: učitelé a škola se vzdělávají, aby měli dovednosti a nástroje potřebné pro podporu žáků jako je L.</p> <p>RODIČ: je informován o českém vzdělávacím systému; chápe specifika, potřeby a limity dítěte (v těchto aspektech se v minulosti jednalo do značné míry o problém kulturní a jazykové bariéry); dává dceři lásku, péči, zázemí a podporu; nepřetěžuje ji doučováním a neklade nároky, které není schopna naplnit</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): pedagogicko - psychologická poradna musí respektovat zákon a práva rodičů a dítěte na integraci v běžné škole, pokud se tak rozhodnou</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Vietnam</p> <p>VĚK: 10 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 4. tř. ZŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: vietnamský</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>22. Odmítnutí zápisu žákyně do základní školy</p> <p>POPIS: Matka kontaktovala METU, neboť ve spádové škole odmítli zapsat její dceru údajně proto, že mají plno. Ředitelka školy nepředala matce další informace, co v tomto případě dělat. Matka však dostala kontakt na METU.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Matka cizinka nemá šanci zapsat úspěšně dceru do školy. Argument ředitelky školy, že až se naučí dcera česky, ať přijde a pak jí запиše, je diskriminační. Ředitelka školy odpírá žákyně právo na vzdělání.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Ředitelka školy odmítne přijmout dítě, které neumí česky a raději řekne, že má ve škole naplněnou kapacitu.
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL (ŘEDITEL): V případě, že má naplněnou kapacitu, napíše o tom písemné vyjádření matce žákyně.</p> <p>Po domluvě s vedoucí odborů školství navýší kapacitu, aby mohla ředitelka školy žákyni přijmout do školy.</p> <p>RODIČ: Obrátí se na NNO, aby mu v této situaci pomohla.</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz   www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>Pokud má dostatečné jazykové kompetence, sám se obrátí na školský odbor nebo MHMP a zeptá se na další možnosti vzdělávání svého dítěte.</p> <p>ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, příbuzní,...): META kontaktuje školský odbor městské části a zeptá se na možnosti zařazení dítěte do školy.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL (ŘEDITEL): Nebude dělat rozdíly v přijímání žáků. Nebude rodičům žáků s OMJ tvrdit, že se děti nejdříve musí naučit česky a pak je přijmou.</p> <p>RODIČ: Bude mít dostatek kontaktů, na koho se má obrátit v případě potíží s přijetím do školy.</p> <p>ŽÁK: SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina....): META poučí matku o tom, jaká jsou její práva a povinnosti vůči škole. Jaké mají možnosti žáci s OMJ ve školách.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Moldávie VĚK: 14 let STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 8. třída MATEŘSKÝ JAZYK: moldavština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>23. Zákaz používání slovníku při psaní testů.</p> <p>POPIS: Dívce v deváté třídě zakazovala učitelka fyziky a matematiky používat při psaní písemných testů česko-čínský slovník s poukazem na to, že spolužáci také nemůžou používat žádné pomůcky a všichni musí mít stejné podmínky. Přestože je v ČR už tři roky a česky se už celkem dobře domluví a rozumí, má stále problémy s odbornou češtinou a nerozumí některým zadáním slovních úloh. Ve třídě je jediná cizinka. Z písemných prací tak nasbírala hodně špatných známek a na vysvědčení jí hrozí několik čtyřek. Při zkoušení se některé věci musela dle svých slov „naučit jako básničku“, ale obsahu všech pojmů nerozumí a brzy naučenou látku zapomene. Rodiče na dceru vyvíjejí velký tlak, aby si vylepšila prospěch, nemá povolenou žádnou mimoškolní aktivitu, dokud si nezlepší známky. Sami mají horší úroveň češtiny než dcera, proto se nedá počítat s jejich pomocí s přípravou do školy. Rodičovských schůzek se neúčastní, protože by nerozuměli. Dívka má strach, že se jí nepodaří dostat na žádnou střední školu.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Poukazovat na stejné podmínky, jako mají spolužáci, v tomto případě není na místě, jelikož ostatní spolužáci zadáním úloh rozumí.</p>
<p>IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA</p>	<p>Snad obava učitelky, že by byla nařčena z nespravedlivého přístupu, kdyby jedné žákyni umožnila používat slovník, možná i podezřívavost, že by mohla mít ve slovníku tahák.</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: umožnit žákům s odlišným mateřským jazykem využívání slovníku nejen při výkladu, ale i při písémkách; používání názorných pracovních listů v hodině může pomoci nejen žákům s OMJ, ale i jejich českým spolužákům</p> <p>RODIČ: poskytnutí možnosti odpočinku po škole; zájem o dění ve škole – domluva schůzky s učitelkou za účasti tlumočnicka, žádost o možnost využívání slovníku, případně vytvoření IVP pro dceru, když se situace nezmění stížnost řediteli školy</p> <p>ŽÁK: využívání konzultací s učitelkou či doučování, pokud se nabízí</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): nabídka podpůrných materiálů pro učitele k využití v hodině, metodická podpora, pomoc s vytvořením IVP; zprostředkování tlumočnicka na schůzku rodičů s učitelkou či ředitelem, pokud nemají sami tuto možnost, pomoc s vyhledáním či zprostředkováním individuálního doučování</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: absolvování školení o specifikách vzdělávání žáků s OMJ, informování rodičů při zhoršení prospěchu prostřednictvím tlumočnicka či dvoujazyčných zpráv (např. z inkluzivniskola.cz)</p> <p>RODIČ: při nástupu do školy domluva způsobu výměny informací (např. určená kontaktní osoba se znalostí čínštiny a češtiny)</p> <p>ŽÁK: vědět, na koho se ve škole obrátit v případě problémů</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): informovat školy o existujících možnostech podpory žáků s OMJ; poučení rodičů o právech a povinnostech žáka a rodičů v české škole, možnostech doučování apod.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Čína</p> <p>VĚK: 16</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: ZŠ, 9. třída</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: čínština</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>24. Nemožnost skládat nostrifikační zkoušku v rodném jazyce</p> <p>POPIS: Absolvent střední školy z Běloruska dostal v rámci řízení o uznání rovnocennosti zahraničního středoškolského vzdělání předepsanou zkoušku</p>
-----------------------	---

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>ze zeměpisu. Přestože zkoušky bývají obvykle ústní, tentokrát se jednalo o písemný test v českém jazyce. Studentovi bylo sděleno, že jiná jazyková verze není možná, slovník nebyl povolen. Hovorovou češtinu má na dobré úrovni, akademickou češtinu ale ještě neovládá. V testu, kde byly možnosti výběru, sice většinou vyloučil nepravděpodobné odpovědi, ale dle svých slov se často nemohl rozhodnout mezi dvěma možnostmi, které se mu zdály obě správné. Někdy nerozuměl otázce. V testu nakonec neuspěl. Když chtěl vidět, jaké měl výsledky, nemohl si ho prohlédnout „aby si ho neofotil“.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Žadatelé o uznání rovnocennosti mají mít možnost skládat nostrifikační zkoušku v rodném jazyce. Pokud mají o tlumočení zájem, měli by informovat školu, a ta by jim to měla umožnit. Zkoušený si musí tlumočnicka zajistit sám. V případě písemného testu by měli mít stejnou možnost – test přeložený do jejich jazyka nebo účast tlumočnicka, který by zadání přetlumočil. Po zkoušce by si měl mít možnost prohlédnout vyplněný test (třeba za dohledu učitele).</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	<p>Střední škola nemá prostředky na překlady testu do jiných jazyků. (Klient však zjistil, že pro absolventy přípravného kurzu na soukromé jazykové škole z Ukrajiny byla na stejné střední škole připravena ukrajinská verze písemného testu.)</p>
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: zajistit žákovi s OMJ právo na složení zkoušky ve svém jazyce</p> <p>RODIČ: pokud nastane taková situace, tak v případě, že je zkoušený ještě nezletilý, požádat ještě před termínem testu odbor školství krajského úřadu, který nostrifikační zkoušku předepsal, o možnost překladu či tlumočení u zkoušky, případně požádat o možnost vykonávat ústní zkoušku za přítomnosti tlumočnicka</p> <p>ŽÁK: pokud je zletilý viz výše</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO - zprostředkování komunikace se školou či odborem školství; pomoc při sepsání žádosti, odvolání či stížnosti</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: být informován o právech účastníků nostrifikačních zkoušek a tyto práva zajistit</p> <p>RODIČ: mít možnost získat informace o průběhu nostrifikace v jazykových mutacích</p> <p>ŽÁK: mít možnost získat informace o průběhu nostrifikace v jazykových mutacích,</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	být poučen o právu skládat zkoušku v rodném jazyce SPOLUŽÁCI: DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO - informovat žadatele o procesu nostrifikace, jejich právech a povinnostech; zprostředkovat komunikaci se školou (případně doprovod), kde bude zkouška probíhat; informovat o možnostech přípravy ke zkoušce
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Bělorusko VĚK: 17 STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: ukončená 11 letá SŠ MATEŘSKÝ JAZYK: běloruština

TYPOVÁ SITUACE	<p>24. Nekomunikace školy s rodiči žáka ohledně časté absence vedla až k informování OSPOD</p> <p>POPIS: Žák 3. třídy opakovaně chodil na vyučování pozdě a měl velké množství neomluvených hodin. Na schůzce ve škole za účasti tlumočnicka, kterou zprostředkovala META, se ukázalo, že se chlapec loudal cestou do školy a po odchodu rodičů do práce se vracel domů, kde hrál počítačové hry nebo se díval na televizi. Chlapec si dokonce psal omluvenky za některé absence do žákovské knížky sám. Kvůli opakovaným a častým absencím škola kontaktovala OSPOD. Rodiče o tom neměli tušení, o všem byli informováni až na místě. Tlumočnice, přes kterou komunikovali dříve, nebrala telefon, a ve škole nenašli jiný způsob, jak rodinu kontaktovat. Chlapec chodí po vyučování v české škole ještě do čínské školy. Na rozdíl od čínské školy mu to v té české nejde, mnoha věcem nerozumí, spolužáci s ním nemluví a tím pádem ho to v ní ani nebaví.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Čínští rodiče se dozvěděli o podvodu s omlouváním absencí a záškoláctví svého syna pozdě. Ukázalo se, že při zápisu pouze podepsali předložené dokumenty, aniž by jim rozuměli, a teprve při této schůzce byli seznámeni se školním řádem, dalšími důležitými informacemi, a co pro ně znamená kontaktování OSPOD školou.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	jazyková bariéra
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	UČITEL: domluva s rodiči na postupu v případě nutnosti předání informací

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>RODIČ: určení kontaktní osoby, zanechání kontaktů pro posílání SMS, které bude možné si nechat později přeložit</p> <p>ŽÁK: poučení o právech žáka a školních povinnostech; určení kontaktní osoby (třídní učitel, výchovný poradce)</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO – rodině nabídka možnosti doučování, informace o kurzech ČJ, možnost poradenství v oblasti vzdělávání, zprostředkování tlumočnicka při komunikaci se školou; škole informace o dvoujazyčných zprávách pro rodiče, přeložených informacích na webu inkluzivní škola, překladových slovníčcích apod.</p>
<p>ZPŮSOB PREVENCE</p>	<p>UČITEL: připravené jazykové mutace základních informací o školní docházce, nastavení komunikace s rodiči od zahájení školní docházky dítěte</p> <p>RODIČ: informovanost o právech a povinnostech zákonných zástupců dítěte při zápisu do školy; zájem o školní docházku a prospěch dítěte</p> <p>ŽÁK: účast na kurzech ČJ, doučování</p> <p>SPOLUŽÁCI: možnost většího zapojení spolužáků při příchodu nového žáka do třídy (určení pomocníků, kteří ho doprovodí např. do jídelny apod.), prostor pro seznámení se se zemí původu příchozího žáka během vyučování</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO - informování o nabízeném poradenství, podpůrných službách, kurzech češtiny a doučování</p>
<p>DALŠÍ INFORMACE</p>	<p>ZEMĚ PŮVODU: Čína</p> <p>VĚK: 10 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 3. třída ZŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: čínština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>25. Neadekvátní postup školy při nařízení vyšetření žáka pedagogicko-psychologickou poradnou</p> <p>POPIS: Ve škole nařídili rodičům vyšetření syna v pedagogicko-psychologické poradně. Nikdo rodiče neinformoval, že s vyšetřením musí souhlasit a že ho mají právo odmítnout. Už dříve se řešila pasivita a špatný prospěch chlapce. Jeho přístup se však prý nezlepšil. Do školy sice chodí, ale stále není připraven, nedělá</p>
-----------------------	---

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>domácí úkoly. Potvrzení od lékaře po půl roce od přijetí syna rodiče přinesli, ale zprávy o předešlé školní docházce nedodali. Při setkání v PPP si posudek chtěla výchovná poradkyně rovnou vzít, aniž by ho nechala rodičům celý přeložit a aniž by se jich zeptala na souhlas. Škole byl doporučen individuální vzdělávací plán. Když byla výchovné poradkyni po schůzce v PPP nabízena asistence při jeho vytváření, konstatovala, že se to stejně nezlepší, protože se chlapec ani rodina nesnaží. Celé to uzavřela slovy „Bez snahy na jejich straně to nemá význam. Spolupráce má smysl, jen když bude účelná“.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Škola nerespektovala práva rodičů, výchovná poradkyně volila direktivní přístup a o právech spojených s vyšetřením v PPP rodiče ani neinformovala.</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Jazyková bariéra; nerespektování zákonných zástupců a jejich práv
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: komunikace s rodiči prostřednictvím tlumočnicka, využití dvoujazyčných zpráv pro rodiče dostupných na internetu</p> <p>RODIČ: domluva kontaktní osoby</p> <p>ŽÁK: účast na doučování, kurzu ČJ</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): spolupráce na vytváření IVP, poskytnutí informací o možnostech další podpory – doučování, kurzech ČJ apod.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: zprostředkování informací o právech a povinnostech rodičů vzhledem ke školní docházce dítěte, informace o škole, zajištění tlumočnicka na třídní schůzky ve spolupráci s rodinou a NNO</p> <p>RODIČ: aktivní přístup, zjišťování informací</p> <p>ŽÁK: poučení o možnosti ptát se, když něčemu nebude rozumět, na koho se obrátit, když bude mít nějaký problém</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): informování školy i rodiny o existujících možnostech usnadňujících vzájemnou komunikaci, nabídka poradenství rodině a metodické podpory škole</p>
DALŠÍ INFORMACE	ZEMĚ PŮVODU: Turecko

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>VĚK: 9 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 3. třída ZŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: turečtina</p>
--	---

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>26. Vyloučení zákonných zástupců z jednání ohledně změny školy jejich dětí</p> <p>POPIS: Výchovná poradkyně základní školy kontaktovala METU kvůli zajištění tlumočnicka na schůzku s rodiči dvou žáků z Turecka, kde se bude řešit přestup jejich synů do jiné ZŠ. Na schůzce se ukázalo, že o plánované změně školy před kontaktováním tlumočnickem ohledně termínu schůzky rodiče nevěděli. Dříve se řešil pouze jejich špatný prospěch. Na přestupu chlapců se domluvili ředitelé škol mezi sebou. (Podle slov jednoho z nich je „vyměnili za dva problémové žáky, kterým změna také prospěje“.) Protože do budovy druhé školy chodí jejich mladší sestra do školky, rodiče s přestupem nakonec souhlasili.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Přestože se rodiče česky nedomluví, neměli být z jednání o změně školy vyloučeni. Samozřejmostí by mělo být informovat je o jejich právech předem včetně toho, že se změna bez jejich souhlasu nemůže uskutečnit a mají právo ji odmítnout. Mělo se jednat o nabídku a ne „hotovou věc“, která již byla předjednaná.</p>
<p>IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA</p>	<p>Jazyková bariéra; nerespektování práv rodičů žáků</p>
<p>ZPŮSOB ŘEŠENÍ</p>	<p>UČITEL: výchovná poradkyně měla kontaktovat dříve, než se o změně školy začalo vyjednávat s ředitelem druhé ZŠ</p> <p>RODIČ:</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO – nabídka metodické podpory škole, tlumočnických služeb a poradenství rodině i škole, zajištění doučování, pomoc s domácími úkoly v nízkoprahovém centru nedaleko bydliště</p>
<p>ZPŮSOB PREVENCE</p>	<p>UČITEL: nastavení komunikace s rodiči od začátku školní docházky chlapců, přítomnost tlumočnicka na schůzkách nebo alespoň přeložené informační</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>materiály, domluva způsobu předávání informací</p> <p>RODIČ: zájem o prospěch dětí, dotaz na případnou další podporu dětí (kurzy ČJ, doučování)</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO – informační letáky do škol o poradenství, kurzech ČJ, možnostech doučování apod.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Turecko</p> <p>VĚK: 10 a 13 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 4. a 6. třída ZŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: kurdština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>27. Tlumočník, který nevhodně vystupoval z role</p> <p>POPIS: Na schůzce rodičů s třídní učitelkou dcery a ředitelem školy kvůli špatnému prospěchu ve škole a častým absencím tlumočník vystupoval z role a informoval ředitele například o tom, že podle jeho názoru dítě nemá dostatečnou podporu ze strany rodičů, protože se asi jedná o lidi s velmi nízkým vzděláním („Matka asi bude negramotná.“) apod. Své komentáře pak odmítal přetlumočit s vysvětlením, že chtěl rodině jen pomoci osvětlením situace. Učitelka pak měla tendenci začít vést s tlumočníkem dialog a rodiče nestačili sledovat, o čem se právě hovoří.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Zde se jednalo o neprofesionální přístup ze strany tlumočníka. I když zná realie oblasti, odkud rodina pochází, těžko si může na základě jednoho setkání udělat přesnou představu o jejich situaci a takových komentářů by se měl zdržet. Svými komentáři mohl v tomto případě negativně ovlivnit vnímání žákyně a jejích rodičů učiteli.</p>
<p>IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA</p>	<p>neprofesionalita tlumočníka</p>
<p>ZPŮSOB ŘEŠENÍ</p>	<p>UČITEL: bude trvat na doslovném přeložení svého sdělení, obrací se na rodiče či žákyni, jeho partnerem není tlumočník – ten je pouze prostředníkem</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	<p>RODIČ: stejně jako učitel trvá na přeložení všeho, co bylo řečeno</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO – v případě, že se nejedná o profesionálního tlumočnicka, bude přítomný soc. pracovník na začátku schůzky všechny zúčastněné informovat, jak bude tlumočení probíhat, citlivě upozorní, kdyby tlumočnick vystupoval z role a začal problém řešit</p> <p>tlumočnick – pokud potřebuje nějaký výraz podrobněji vysvětlit nebo jedna ze stran mluví příliš dlouho a nestíhal by předat všechny informace, upozorní na to</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: nepoužívá jako tlumočnicka žáka, který se již česky domluví, ani jeho spolužáky</p> <p>RODIČ: pro komunikaci se školou určí kontaktní osobu/tlumočnicka</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO - informování školy, rodičů a žákyně o průběhu tlumočení ještě před schůzkou</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Arménie</p> <p>VĚK: 11 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 4. třída</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: kurdština</p>

<p>TYPOVÁ SITUACE</p>	<p>28. Odmítání přijetí dítěte na ZŠ kvůli domnělé nelegalitě pobytu v ČR</p> <p>POPIS: Ředitel školy odmítal přijmout žáka do 6. třídy, protože v ČR „určitě bude nelegálně“. Zjistil totiž, že na adrese, kde rodina uvedla své trvalé bydliště, jsou hlášeny pouze nebytové prostory. Chtěl na to upozornit Odbor azylové a migrační politiky.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): Právo dítěte na vzdělání je jednoznačně nadřazeno tomu, zda má či nemá legální pobyt.</p>
-----------------------	--

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Neznalost právních předpisů na jedné straně a naopak přílišná aktivita týkající se ověřování legality pobytu žáka v ČR.
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: Ředitel zjišťuje informace nutné pro zápis dítěte do školy nikoliv pro pobyt v ČR.</p> <p>RODIČ: Je povinen zapsat dítě na základní školu pokud nemá ukončenou devítiletou povinnou školní docházku nehledě na legalitu či nelegalitu pobytu.</p> <p>ŽÁK: Má právo na vzdělání bez ohledu na jeho typ či legalitu pobytu.</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO předá rodině informační materiály o pobytu v ČR a kontakty na NNO, na které se může v této situaci obrátit.</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: Respektuje právo dítěte na vzdělání, jeho soukromí a ochranu osobních údajů, je proškolen v oblasti vzdělávání žáků s OMJ, informován, kam se může obrátit pro informace v případě potřeby (webové portály, NNO apod).</p> <p>RODIČ: Má přístup k informacím o pobytu v ČR, ví, kam se obrátit při potřebě informací (školení pro nově příchozí cizince za přítomnosti tlumočnicka, letáky v různých jazycích, www stránky, NNO...)</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO, škola apod. informují rodiče o organizacích poskytujících právní poradenství cizincům v oblasti pobytu, pokud zjistí, že by mohli mít problém s vízem, vypršením či prodloužením povolení k pobytu apod.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Kazachstán</p> <p>VĚK: 13 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 6. třída ZŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: kazašský, ruský</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>29. Jak se zbavit žáka, se kterým je hodně práce</p> <p>POPIS: Kvůli špatnému prospěchu žáka 9. třídy byla domluvena schůzka s rodiči ve škole za účasti tlumočnicka. Chlapec měl velmi špatný prospěch, ze třech</p>
----------------	---

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

	<p>předmětů mu hrozila pětka a už zbývalo jen málo času na zlepšení známek. Ve škole byl teprve od podzimu, takže hlavním problémem bylo to, že stále nezvládá češtinu. Chlapec by si do konce školního roku nestihl pětky opravit, tak se s rodiči ve škole dohodli, že bude opakovat 9 třídu a bude mít tak zároveň příležitost si víc osvojit češtinu a hlásit se pak na učiliště. Po základní škole se totiž chtěl vyučit kuchařem.</p> <p>Na konci června METU kontaktoval tlumočnick, že chlapec dostal vysvědčení o úspěšném splnění povinné školní docházky a rodiče teď nevědí, co mají dělat. Poslední den školy spolu s vysvědčením chlapci třídní učitelka blahopřála, že už nemusí devítku opakovat. Na narychlo svolané schůzce na začátku července ředitelka školy rodiče informovala, že se učitelé na poradě shodli, že se chlapec ke konci školního roku dost zlepšil a tak místo pětkek dostal čtyřky a úspěšně ukončil 9. třídu. Na dotaz rodičů, co teď mají dělat, když chtěli, aby šel dál a zlepšil si češtinu, jim bylo představeno možné řešení: paní ředitelka má známou – ředitelku dvouleté církevní školy a zjistila, že by tam chlapce vzali, protože mají ještě volné místo. Představila jim výhody školy – malý kolektiv, asistenta ve třídě, individuální přístup a hodiny vaření. Rodiče a chlapec nakonec s touto možností souhlasili.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): V tomto případě převážily zájmy školy, která se chtěla zbavit žáka s velmi malou znalostí češtiny a jehož zapojení do výuky kladlo nemalé nároky na učitele jak v hodině, tak při přípravě na vyučování. Velmi se hodilo, že byl chlapec v 9. třídě a tak díky „přimhouření oka“ nad hrozícími pětkami mohl získat vysvědčení o ukončení povinné školní docházky. Přestože původní domluva zněla jinak, rodiče ani nebyli informováni o změně. Jejich případný nesouhlas se poté škola snažila odvrátit již předjednaným nástupem na dvouletou školu. Korunu tomu nasadila zástupkyně ředitele této školy při následném zápisu: „Máme tady děti s různým typem postižení, ale cizince jsme tady ještě neměli.“</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	snaha školy zbavit se „obtížného“ žáka, nerespektování práv rodičů a žáka, manipulace
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: ředitelka měla respektovat předchozí dohodu s rodiči a nevyjednávat nic bez jejich vědomí</p> <p>RODIČ: nebát se dát najevo nesouhlas s navrhovanou změnou a případně využít právo podat stížnost</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	DALŠÍ (NNO, příbuzní...): informovat rodiče o tom, jaká jsou jejich práva
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: proškolení o vzdělávání žáků s odlišným jazykem</p> <p>RODIČ: informování o právech zákonných zástupců dítěte</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO - informování učitelů o zdroji použitelných pomůcek (překladačové a obrázkové slovníky, pracovní listy) a metodické podpoře; informování ředitelů o možnosti získat příspěvek na kurzy češtiny, asistenta pedagoga apod.</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Čína</p> <p>VĚK: 16 let</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 9. třída ZŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: čínština</p>

TYPOVÁ SITUACE	<p>30. Neúčast na školním výletě kvůli špatné znalosti češtiny</p> <p>POPIS: Na schůzce s tlumočnickem chtěla třídní učitelka kromě prospěchu probrat s rodiči náhradní program pro syna místo školního výletu jeho třídy. Chlapec chodí do osmé třídy, z Mongolska přijel za rodiči na konci září a jeho čeština je zatím velmi slabá. Protože se jednalo o dvoudenní výlet s přenocováním, nechtěla ho třídní brát s sebou, protože žák stále velmi špatně rozumí česky. Po přetlumočení informace o dvoudenním výletě bylo jasné, že by se syn moc rád chtěl zúčastnit. Když tlumočnick překládal seznam věcí, které musí s sebou mít, ukázalo se, že nemá spacák. Učitelka tedy poukazovala na to, jestli se vyplatí něco tak drahého kvůli jednomu výletu pořizovat, a že by v paralelní třídě poznal zase jiné děti. Rodiče reagovali, že to nebude problém, a že by syna moc mrzelo, kdyby nemohl jet. Nakonec se všichni domluvili, že chlapec pojedje společně se svou třídou. Za týden se ozval tlumočnick kvůli faktuře. Ptal se, zda si tam může připočíst i tlumočení po telefonu. Paní učitelka mu den před výletem zavolala, aby informoval rodiče o tom, že bude chlapec místo výletu dva dny v áčku. Jako důvod uvedla, že si to nemůžou vzít na odpovědnost. Nevěděli by, co dělat, kdyby se třeba něco stalo.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): nerespektování předchozí</p>
----------------	--

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

	dohody, vyčlenění chlapce z kolektivu
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	Jazyková bariéra – náročnost zapojení dítěte s malou znalostí češtiny na dvoudenním výletě, obavy z možných problémů a nemožnost se v takové situaci domluvit (např. úraz apod.)
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: zmínit obavy již na schůzce s tlumočnickem a společně s rodiči a žákem vymyslet scénář pro krizové situace (tlumočení po telefonu, slovník apod.)</p> <p>RODIČ: nebát se vyjádřit nesouhlas a trvat na předchozí dohodě</p> <p>ŽÁK: nebát se vyjádřit nesouhlas a trvat na předchozí dohodě</p> <p>SPOLUŽÁCI: výlet by mohl být příležitostí, jak žáky zapojit, aby spolupracovali i v aktivitách, kde není čeština tak důležitá</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO – na schůzce s tlumočnickem ověřovat, zda jsou s výsledkem dohody všichni spokojeni, v případě obav moderovat diskuzi „co dělat, když“, nabídnout další možnosti k využití v krizové komunikaci např. komunikační kartičky</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: proškolení v oblasti vzdělávání žáků s OMJ, zásady komunikace s cizinci</p> <p>RODIČ: vědomí, na koho se mohou v podobné situaci obrátit, být si vědomi svých práv, aby se nebáli reagovat, když škola nerespektuje, to na čem se společně dohodli, mít kontaktní osobu, která je schopná rychle přetlumočit, co se děje</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO - informovat školy o možnostech vzdělávání pedagogů, nabízet programy pro učitele o vzdělávání žáků s OMJ, seznamovat je s nástroji pro efektivní komunikaci, informovat o dostupných možnostech (mongolská telefonní linka, komunikační karty...)</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Mongolsko</p> <p>VĚK: 15</p> <p>STUPEŇ ŠKOLY/TRÍDA: 8 třída ZŠ</p> <p>MATEŘSKÝ JAZYK: mongolština</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

TYPOVÁ SITUACE	<p>31. Škola vydávala zprávu dobrovolnice z průběhu doučování za individuální vzdělávací plán</p> <p>POPIS: Při schůzce s rodiči desetileté žákyně z Ukrajiny, která je ve škole zatím jen čtyři měsíce, učitelka argumentovala tím, že jí škola vytvořila individuální vzdělávací plán a dívka se přesto nesnaží. Pasivně sedí v lavici, do výuky se nezapojuje, dělá jen velmi malé pokroky. Klíčová pracovnice dívky, která na schůzce tlumočila, poznala v IVP průběžnou zprávu z doučování od dobrovolnice, kterou viděla při evaluaci doučování a která zároveň sloužila jako zpráva pro učitelku, co žákyně během doučování probírala.</p> <p>ZDŮVODNĚNÍ (proč se podle nás jedná o diskriminaci): skutečný IVP neexistuje a zpráva z doučování posloužila at' už z neznalosti nebo z vypočítavosti jako doklad školy o tom, jak žákyni vycházejí vstříc</p>
IDENTIFIKOVANÁ / POTENCIÁLNÍ PŘÍČINA	malá nebo žádná zkušenost s tvorbou individuálních vzdělávacích plánů?
ZPŮSOB ŘEŠENÍ	<p>UČITEL: přiznat, že IVP zatím nebyl vytvořen, spolupráci s dobrovolnicí brát jako jednu z možností, jak prohlubovat učivo a opakovat to, co je pro žákyni obtížné</p> <p>RODIČ:</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, příbuzní...): NNO – nabízet školení pro pedagogy v oblasti vzdělávání žáků s OMJ a metodickou podporu při vytváření IVP</p>
ZPŮSOB PREVENCE	<p>UČITEL: spolupracovat na vytvoření IVP s metodikem, využívat ho pro hodnocení pokroku učiva zvládnutelného pro žákyni s malou znalostí češtiny</p> <p>RODIČ: IVP konzultovat s učitelem – co může žákyně dělat doma</p> <p>ŽÁK:</p> <p>SPOLUŽÁCI:</p> <p>DALŠÍ (NNO, rodina...): NNO - informovat o výhodách IVP školu, rodiče a žákyně, jak ho využívat jako podklad pro hodnocení a zároveň k motivaci žákyně</p>
DALŠÍ INFORMACE	<p>ZEMĚ PŮVODU: Ukrajina</p> <p>VĚK: 10 let</p>

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eegrants.org

Materiál vznikl v rámci projektu Diskriminace do školy nepatří!

STUPEŇ ŠKOLY/TŘÍDA: 4. třída ZŠ

MATEŘSKÝ JAZYK: ukrajinština

Vznik materiálů byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz www.eeagrants.org